

нематериален актив се преразглежда годишно и се обезценява, ако превишава възстановимата му стойност.

3.3. Материални запаси

Материалните запаси при тяхната покупка са оценявани по цена на придобиване. Оценката на потреблението им е извършвана по метода на средно-претеглената цена. Потреблението на Медикаментите се извършва по метода на първа входяща-първа изходяща цена. В края на годината те са представени по отчетната им стойност.

Материалните запаси, придобити с предоставени средства от държавата като финансираня за текущата дейност, се наблюдават отделно.

3.4 Финансови инструменти

Финансовите активи и пасиви се признават, когато Групата стане страна по договорни споразумения, включващи финансови инструменти.

Финансов актив се отписва, когато се загуби контрол върху договорните права, които съставляват финансовия актив, т.е. когато са изтекли правата за получаване на парични потоци или е прехвърлена значимата част от рисковете и изгодите от собствеността.

Финансов пасив се отписва при неговото погасяване, изплащане, при анулиране на сделката или при изтичане на давностния срок.

При първоначално признаване на финансов актив и финансов пасив Групата ги оценява по справедлива стойност плюс разходите по транзакцията с изключение на финансовите активи и пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се признават първоначално по справедлива стойност.

Финансовите активи се признават на датата на уреждането.

Финансовите активи и финансовите пасиви се оценяват последващо, както е посочено по-долу.

3.4.1. Финансови активи

С цел последващо оценяване на финансовите активи, с изключение на хеджиращите инструменти, те се класифицират в следните категории:

- кредити и вземания;
- финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата;
- инвестиции, държани до падеж;
- финансови активи на разположение за продажба.

Финансовите активи се разпределят към отделните категории в зависимост от целта, с която са придобити. Категорията на даден финансов инструмент определя метода му на оценяване и дали приходите и разходите се отразяват в печалбата или загубата или в другия всеобхватен доход на Групата. Всички финансови активи с изключение на тези, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, подлежат на тест за обезценка към датата на финансовия отчет. Финансовите активи се обезценяват, когато съществуват обективни доказателства за това. Прилагат се различни критерии за определяне на загубата от обезценка в зависимост от категорията на финансовите активи, както е описано по-долу.

Всички приходи и разходи, свързани с притежаването на финансови инструменти, се отразяват в печалбата или загубата при получаването им, независимо от това как се оценява балансовата стойност на финансовия актив, за който се отнасят, и се представят в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на редове „Финансови разходи”, „Финансови приходи” или „Други финансови позиции”, с изключение на

загубата от обезценка на търговски вземания, която се представя на ред „Други разходи-обезценка на активи”.

Кредити и вземания

Кредити и вземания, възникнали първоначално в Групата, са недеривативни финансови инструменти с фиксирани плащания, които не се търгуват на активен пазар. Кредитите и вземанията последващо се оценяват по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, намалена с размера на обезценката. Всяка промяна в стойността им се отразява в печалбата или загубата за текущия период. Парите и паричните еквиваленти, търговските и по-голямата част от други вземания на Групата спадат към тази категория финансови инструменти. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е незначителен.

Значими вземания се тестват за обезценка по отделно, когато са просрочени към датата на консолидирания финансов отчетили когато съществуват обективни доказателства, че контрагентът няма да изпълни задълженията си. Всички други вземания се тестват за обезценка по групи, които се определят в зависимост от индустрията и региона на контрагента, както и от други кредитни рискове, ако съществуват такива. В този случай процентът на обезценката се определя на базата на исторически данни относно непогасени задължения на контрагенти за всяка идентифицирана група. Загубата от обезценка на търговските вземания се представя в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Други разходи-обезценка на активи”.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, са активи, които са държани за търгуване или са определени при първоначалното им признаване като финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата. Всички деривативни финансови активи, освен ако не са специално определени като хеджиращи инструменти, попадат в тази категория. Активите от тази категория се оценяват по справедлива стойност, чийто изменения се признават в печалбата или загубата. Всяка печалба или загуба, произтичаща от деривативни финансови инструменти, е базирана на промени в справедливата стойност, която се определя от транзакции на активен пазар или посредством оценъчни методи при липсата на активен пазар.

Инвестиции, държани до падеж

Инвестиции, държани до падеж, са недеривативни финансови инструменти с фиксирани или определяеми плащания и определена дата на падежа, различни от кредити и вземания. Инвестициите се определят като държани до падеж, ако намерението на ръководството на Групата е да ги държи до настъпване на падежа им. Инвестициите, държани до падеж, последващо се оценяват по амортизирана стойност чрез метода на ефективната лихва. При наличието на обективни доказателства за обезценка на инвестицията на базата на кредитен рейтинг, финансовите активи се оценяват по настояща стойност на очакваните бъдещи парични потоци. Всички промени в преносната стойност на инвестицията, включително загубата от обезценка, се признават в печалбата или загубата.

Финансови активи на разположение за продажба

Финансови активи на разположение за продажба са недеривативни финансови активи, които са определени като финансови активи на разположение за продажба или не спадат към нито една от останалите категории финансови активи. Финансовите активи от тази категория последващо се оценяват по справедлива стойност с изключение на тези, за които няма котировки на пазарната цена на активен пазар и чийто справедлива стойност не може да бъде надеждно определена. Последните се оценяват по амортизирана стойност по

метода на ефективния лихвен процент или по себестойност, в случай че нямат фиксиран падеж. Промените в справедливата им стойност се отразяват в другия всеобхватен доход и се представят в съответния резерв в отчета за собствения капитал, нетно от данъци, с изключение на загубите от обезценка и валутни курсови разлики на парични активи, които се признават в печалбата или загубата. Когато финансов актив на разположение за продажба бъде продаден или обезценен, натрупаните печалби и загуби, признати в другия всеобхватен доход, се рекласифицират от собствения капитал в печалбата или загубата за отчетния период и се представят като рекласифицираща корекция в другия всеобхватен доход. Лихви, изчислени по метода на ефективната лихва, и дивиденди се признават в печалбата или загубата като „финансови приходи”. Възстановяване на загуби от обезценка се признава в другия всеобхватен доход с изключение на дълговите финансови инструменти, при които възстановяването се признава в печалбата или загубата, само ако възстановяването може обективно да бъде свързано със събитие, настъпило след момента на признаване на обезценката.

3.4.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Групата включват банкови заеми и овърдрафти, търговски и други задължения и задължения по финансов лизинг.

Финансовите пасиви се признават, когато съществува договорно задължение за плащане на парични суми или друг финансов актив на друго предприятие или договорно задължение за размяна на финансови инструменти с друго предприятие при потенциално неблагоприятни условия. Всички разходи, свързани с лихви, и промени в справедливата стойност на финансови инструменти, ако има такива, се признават в печалбата или загубата на ред „Финансови разходи” или „Финансови приходи”.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, с изключение на финансови инструменти, държани за търгуване или определени за оценяване по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се оценяват по справедлива стойност с отчитане на промените в печалбата или загубата.

Банковите заеми са с цел дългосрочно подпомагане на дейността на Групата. Те са отразяват в отчета за финансовото състояние на Групата, нетно от разходите по получаването на заемите. Финансови разходи като премия, платима при уреждане на дълга или обратното му изкупуване, и преки разходи по сделката се отнасят в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на принципа на начислението, като се използва методът на ефективния лихвен процент, и се прибавят към преносната стойност на финансовия пасив до степента, в която те не се уреждат към края на периода, в който са възникнали.

Търговските задължения се признават първоначално по номинална стойност и впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, намалена с плащания по уреждане на задължението.

Дивидентите, платими на акционерите, се признават, когато дивидентите са одобрени на общото събрание на акционерите .

3.4.3. Деривативи

При хеджиране на парични потоци се изисква специфично счетоводно третиране на деривативите, определени за хеджиращи инструменти. При отчитане на хеджирането следва да се спазват строги изисквания по отношение на документацията, вероятността на възникване на сделката с хеджиращи инструменти и ефективността на хеджирането.

Всички други деривативни финансови инструменти се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Групата определя всеки отчетен период кои от форуърдните договори ще бъдат хеджиращи инструменти при хеджиране на парични потоци. Тези споразумения са сключени с цел намаляване на риска от промени във валутните курсове, възникващи в резултат на правнообвързани поръчки за продажби и покупки, деноминирани в чуждестранна валута. Всички деривативни финансови инструменти, използвани за хеджиране, се признават първоначално по справедлива стойност и последващо се отчитат по справедлива стойност в отчета за финансовото състояние.

В степенята, до която хеджирането е ефективно, промените в справедливата стойност на деривативите, определени като хеджиращи инструменти при хеджиране на парични потоци, се отчитат в другия всеобхватен доход и се включват в резервите за хеджиране на парични потоци в собствения капитал. Всяка неефективност при хеджиращите взаимоотношения се признава незабавно в печалбата или загубата.

Когато хеджирана позиция се отрази в печалбата или загубата за текущия период, всяка печалба, призната в предходни периоди в другия всеобхватен доход, се рекласифицира от собствения капитал в печалбата или загубата и се представя като рекласифицираща корекция в другия всеобхватен доход. Ако нефинансов актив или пасив е признат в резултат от хеджирана транзакция, печалбите и загубите, признати в предходни периоди в другия всеобхватен доход, се включват в първоначална оценка на хеджираната позиция.

Ако не се очаква да бъде извършена дадена прогнозирана транзакция или хеджиращият инструмент е станал неефективен, всяка свързана с него печалба или загуба, призната първоначално в другия всеобхватен доход, се отчита незабавно в печалбата или загубата.

3.5. Акционерен капитал

Собственият капитал на Групата включва акционерния (основен) капитал, общи и специализирани резерви, неразпределена печалба (респективно непокрита загуба) и текуща печалба (загуба).

Акционерният (основен) капитал се състои от обикновени акции и е представен по неговата номинална стойност, която съответства на актуалната съдебна регистрация на Групата-майка. Групата е изцяло с държавно участие.

Печалба (респективно непокрита загуба)

3.6. Отсрочени данъци

Отсрочен данък се начислява по балансовия метод за всички временни разлики, явяващи се между данъчната основа на активите и пасивите и отчетната им стойност във финансовия отчет.

При изчисляването на отсрочените данъци се използват данъчните ставки, които се отнасят за периодите на очакваното обратно проявление на данъчните временни разлики.

Активът по отсрочени данъци се отразява като дългосрочно вземане и увеличение на счетоводната печалба или намаление на счетоводната загуба за периода.

Пасивът по отсрочени данъци се отразява като дългосрочно задължение и намаление на счетоводната печалба или увеличение на счетоводната загуба за периода.

3.7. Доходи на персонала

Краткосрочни доходи на персонала

Краткосрочните доходи на персонала се предоставят по Вътрешни правила за организация на работната заплата. Те се признават на разход и задължение към персонала за периода на полагането на неговия труд.

Платен годишен отпуск

Групата признава като задължение недисконтираната сума на оценените разходи по платен годишен отпуск, очаквани да бъдат платени на служителите в замяна на труда им за изминалия отчетен период. Полагащите се суми за компенсируеми отпуски на персонала се отчитат като задължение и като разход.

Съгласно данъчното законодателство тези суми не се признават за данъчен разход и формират временни данъчни разлики. За тях се начислява актив по отсрочен данък. В следващите периоди, когато се ползува компенсируемия (натрупващ се отпуск) временните разлики се проявяват в противоположна посока.

3.8. Провизии

Провизия се признава в баланса, когато Групата има правно или конструктивно задължение в резултат на минало събитие и има вероятност, определен изходящ поток, съдържащ икономически ползи да бъде необходим за покриване на задължението.

3.8.1. Провизии за пенсии и други подобни задължения

За определяне на задълженията към персонала за обещания при настъпване на пенсионна възраст; Групата е направила актюерска оценка на тези задължения към 31.12.2016 г. СМСС внесе няколко промени в новата версия на МСС 19. Основната промяна е в отчитането на плановете с дефинирани доходи: премахнат е коридорният подход и актюерските печалби или загуби се отчитат единствено в друг всеобхватен доход (актюерски резерв); всички разходи за минал трудов стаж се отчитат в периода на възникването им, който е периодът на въвеждане или изменение на плана. Променено е и отчитането на доходи при прекратяване и на краткосрочни доходи на наети лица. Полагащите се суми за обещания при пенсиониране се отчитат като дългосрочно и краткосрочно задължение. Не се признава за данъчен разход-разходите признати в Отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход. Формират временна данъчна разлика, за която се начислява актив по отсрочен данък. В следващи периоди, когато се изплатят временната разлика се проявява обратно.

3.8.2. Съдебни спорове

Където е вероятно определен изходящ поток, съдържащ икономически ползи, да бъде необходим за покриване на задължение по съдебен спор, Групата признава провизия. Провизията се базира на най-добрата оценка дадена от юридическите съветници на Групата.

4. Признаване на приходите

Приходите включват справедливата цена на продадените стоки и услуги, нетно от ДДС. Приходите се признават, както следва:

Приходите от предоставени услуги се признават в отчетния период, в който са извършени.

Приходи от наем се признават в Отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на база на линейния метод за времето на продължителност на лизинговия договор.

Като приходи се признават и **правителствените и други дарения.**

Правителствени дарения се предоставят на болничното заведение във връзка с изпълнението на социалните му функции по здравеопазването. С тях се покриват разходи по дейността на Групата – спешно лечение. Те се отчитат счетоводно като финансираня за текущата дейност и се признават на приход в Отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход към печалбата от дейността.

Правителствените дарения, свързани с активи (капиталови разходи) се използват за придобиване на Имоти, машини и съоръжения и за разходи по възстановяване на налични Имоти, машини и съоръжения. Те се признават на приход пропорционално на начислените за съответния период амортизации на активите, придобити в резултат на дарението.

5. Разходи

Оперативни разходи

Оперативните разходи се начисляват в момента на тяхното възникване, при спазване на принципа за съпоставимост с приходите.

Нетни резултати от финансови операции

Нетните резултати от финансови операции включват платими лихви по заеми, изчислявани по метода на ефективния лихвен процент, лихви от инвестирани средства, приходи от дивиденди и печалби и загуби от операции в чуждестранна валута, банкови такси по обслужване на сметки.

Приходи от лихви се начисляват в Консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, като се взема предвид ефективния приход присъщ на актива.

6. Данъци върху печалбата

Данъците върху печалбата за годината представляват сумата от текущите и отсрочени данъци

Текущият данък е начисленият данък върху печалбата за текущия период, като са приложени ставките в сила към датата на Консолидирания финансов отчет.

Данъкът върху печалбата се признава в Консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход с изключение на този, отнасящ се до статии, които са признати директно в капитала, като в този случай той се представя в капитала.

Отсроченият данък е начислен, като се прилага балансовият метод, и се отнася за временните разлики между счетоводна балансова стойност на активите и пасивите за целите на счетоводното им отчитане и данъчната им стойност. Размерът на отсрочения данък е основан на очаквания начин на реализация на активите или пасивите, като се прилагат данъчните ставки в сила към датата на изготвяне на Консолидирания финансов отчет или тези, които се очакват да бъдат в сила след нея.

Актив по отсрочени данъци се начислява само до размера, до който е възможно бъдеща облагаема печалба да бъде налична при условие, че неизползваните данъчни загуби и кредити могат да бъдат използвани. Отсрочените данъчни активи са намалени до размера на тези, за които бъдещата изгода не е повече вероятно да бъде реализирана.

7. Доход на акция

Доходът на една акция се изчислява на база на нетната печалба за разпределение и средно претегления брой на обикновените поименни акции през отчетния период.

8. Управление на финансовите рискове. Фактори на финансовите рискове

Структура на финансовите активи и пасиви към 31 декември по категории:

	31.12.2016 BGN'000	31.12.2015 BGN'000
Финансови активи		
Парични средства и парични еквиваленти	5029	2144
Търговски вземания	6552	6848
ОБЩО	11581	8992
Финансови пасиви		
Търговски задължения	18324	17323
Приети депозити(гаранции)	802	606
ОБЩО	19126	17929

Групата няма практика да работи с деривативни инструменти.

В хода на обичайната си стопанска дейност Групата може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху прогнозиране на резултатите от определени области на финансовите пазари за постигане на минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати. Финансовите рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на услугите на Групата и на привлечения от него заеман капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства, правените от него инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска се осъществява текущо под прякото ръководство на изпълнителния директор и финансовите експерти на Групата съгласно политиката, определена от изпълнителния директор, които са разработили основните принципи на общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретните процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден, и за риска при използването на деривативни и недеривативни (основно) инструменти.

По-долу са описани различните видове рискове, на които е изложена Групата при осъществяване на търговските си операции, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

Пазарен риск

а. Валутен риск

Групата осъществява своите сделки основно на вътрешния пазар. То не е изложено на значителен валутен риск, защото почти всички негови операции и сделки са деноминирани в български лева и евро, а последното е с фиксиран курс спрямо лева по закон.

Групата осъществява основните си доставки в лева. Продажбите на услуги се осъществяват също в лева.

б. Кредитен риск

Кредитния риск е рискът, че едната страна по финансовия инструмент, ще причини финансово загуба на другата страна, като не успее да изплати задължението. Финансовите активи на Групата са концентрирани в две групи: парични средства (в брой и по банкови сметки) и вземания и кредити. Финансовите активи, които потенциално излагат Групата на кредитен риск са вземания предимно по продажби. Основно Групата е изложена на кредитен риск в случай че клиентите не изплатят своите задължения. Тъй като основните клиенти на Групата по осъществяваната от нея дейност са НЗОК, чрез РЗОК, както и застрахователни институции, които извършват здравно застраховане на своите клиенти и общините за неосигурените пациенти, Групата не е изложена на голям кредитен риск от несъбиране на вземанията си от продажби, с изключение на здравно неосигурените лица за които има проблем при доказване на дохода им чрез общините.

в. Ликвиден риск

Рискът, при който предприятието среща трудности да спазва задълженията по отношение на финансовите пасиви, уреждани с наличности или с друг финансов актив.

То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност на финансиране на стопанската си дейност. Групата не ползва привлечени кредитни ресурси.

За да контролира риска Групата следи за незабавно плащане на нововъзникналите задължения.

Групата осъществява наблюдение и контрол върху фактическите и прогнозните парични потоци по периоди напред и поддържане на равновесие между матурирещите граници на активите и пасивите на Групата. Текущо матурирещт и своевременното осъществяване на плащанията се следи от финансово-счетоводния отдел, като се поддържа ежедневна информация за наличните парични средства и предстоящите плащания.

	Безлихвени	С плаващ лихвен %	С фиксиран лихвен %	Общо
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
31 декември 2016 г.				
Финансови активи	6552	5029	0	11581
Финансови пасиви	25013			25013
31 декември 2015 г.				
Финансови активи	6848	2144	0	8992
Финансови пасиви	24021			24021